

Hva er kvalitet?

Barnehage- og skoleeiere skal jobbe med kvalitetsutvikling. Men hva betyr egentlig kvalitet?

ARTIKKEL | Sist endret: 31.07.2024

Kvalitet i barnehage, skole, SFO, PP-tjenesten og fag- og yrkesopplæring er beskrevet i lover og forskrifter, inkludert rammeplaner. Ansattes kompetanse er viktig for arbeidet med kvalitet.

Kvalitet er ikke et entydig begrep. I barnehage- og opplæringssammenheng beskrives kvalitet ofte ut fra underområdene strukturkvalitet, prosesskvalitet og resultatkvalitet.

- **Strukturkvalitet** beskriver de ytre forutsetningene, og handler blant annet om fysiske forhold som bygninger og ressurser, personalets kompetanse, bemanning, organisering og økonomi.
- **Prosesskvalitet** beskriver innholdet i tilbudet eller opplæringen, og handler blant annet om hvordan rammeplanen eller læreplanen gjennomføres i praksis, medvirkning, relasjoner, aktivitetstilbud, ledelse og kultur for læring.
- **Resultatkvalitet** er det dere ønsker å oppnå med tilbudet. Det kan for eksempel bety at barna eller elevene opplever lek, læring, trivsel og utvikling, aktiviteter og samhandling.

De tre kvalitetstypene henger sammen. For eksempel kan de ansatte og deres utdanning og kompetanse (strukturkvalitet) påvirke hvordan samspillet mellom barn og voksne blir (prosesskvaliteten), som igjen har betydning for barnas trivsel og utvikling (resultatkvaliteten).

^ Kvalitet i barnehagen

Barnehagen er første trinn i et langt utdanningsløp og skal gi barn en god start, uavhengig av bakgrunn og behov. Barnehager av høy kvalitet kan ha positiv effekt som varer hele livet.

Kvalitet i barnehagen omtales i barnehageloven med forskrifter inkludert rammeplanen. Rammeplanen er utgangspunktet for barnehagens arbeid med å ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling.

Sektormålene skal bidra til å utvikle kvalitet i barnehagen i tråd med kravene i lov og rammeplan.

Dette er sektormålene for barnehagene:

- Alle har et godt og inkluderende leke- og læringsmiljø
- Barn som har behov for det, får hjelp tidlig slik at alle får utviklet potensial sitt.
- De ansatte i kunnskapssektoren har høy kompetanse.
- Alle har god tilgang til relevante tilbud av høy kvalitet.

[Les mer om barnehagen som pedagogisk virksomhet i rammeplanen](#)

[Her finner du regjeringens barnehagestrategi: Barnehagen for en ny tid](#)

^ Kvalitet i SFO

Eieren skal legge til rette for at SFO har muligheter til å planlegge og evaluere virksomheten, drive kompetanseheving og reflektere over innhold og arbeidsmåter. Et godt samarbeid mellom SFOs eier og leder er en forutsetning for forsvarlig innholdsmessig og administrativ ledelse. Lederen har en viktig rolle i å veilede og legge til rette for at personalet utvikler en felles forståelse av oppdraget som er gitt i rammeplanen.

En viktig del av arbeidet med kvalitetsutvikling er at personalet, med bakgrunn i sine erfaringer fra det daglige arbeidet i SFO og gjennom observasjon av barns daglige lek og aktiviteter, kan reflektere og utvikle sin kompetanse og videreutvikle virksomhetens praksis.

I arbeidet med å utvikle kvaliteten i innholdet og arbeidsmåtene skal

- SFO lytte og ta hensyn til det barna selv formidler om sin opplevelse av fellesskapet i SFO
- SFO skal legge til rette for at foreldrene kan bidra i kvalitetsutviklingsarbeidet

[Les mer om kvalitetsarbeid i rammeplanen for SFO](#)

^ Kvalitet i grunnopplæringen

Skolen og opplæringen skal gi et likeverdig tilbud for alle elever. Dette er utdypet i opplæringsloven med forskrifter, inkludert formålsparagrafen og læreplanverket.

Skoleeier har plikt til å oppfylle elevenes rett til opplæring, og skal arbeide for å opprettholde og heve kvaliteten i grunnskolen og videregående.

Det er krav om internkontroll for skoleeierne. Internkontrollen skal sikre at regelverket blir fulgt. Arbeidet med internkontroll og kvalitetsutvikling bør sees i sammenheng.

Dette er sektormålene for skolen:

- alle har et godt og inkluderende læringsmiljø
- barn og unge som har behov for det, får hjelp tidlig, slik at alle får utviklet potensialet sitt
- ansatte i kunnskapssektoren har høy kompetanse
- alle lykkes i opplæringen og utdanningen

Kommunene og fylkeskommunene skal sørge for at skolene jevnlig vurderer hvorvidt organiseringen, tilretteleggingen og gjennomføringen av opplæringen fører til at målene i læreplanverket blir nådd.

Skoleeier skal minst en gang i året få informasjon om læringsmiljøet, læringsresultater og gjennomføringen til elevene.

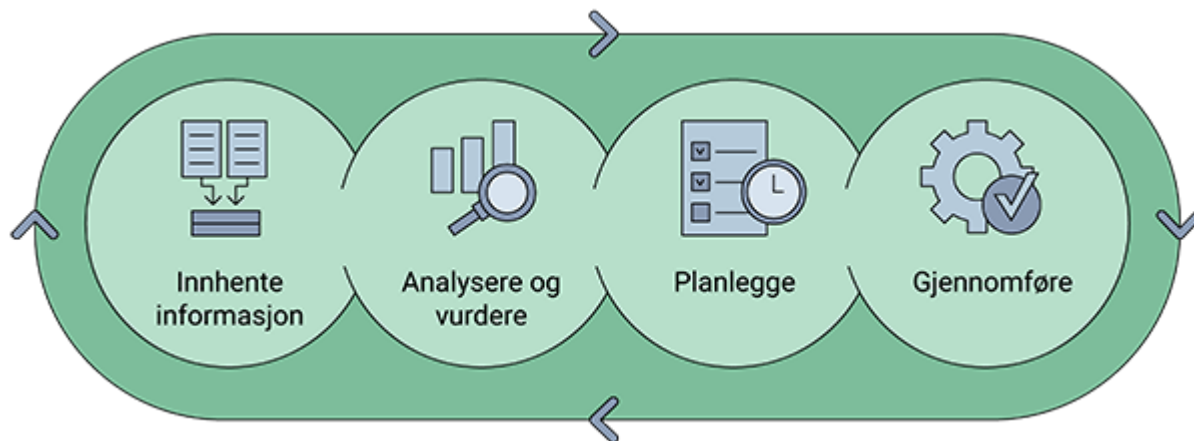
Les om skolefaglig kompetanse og kvalitetsutvikling i Opplæringsloven § 17-12

^ Kvalitet i PP-tjenesten

Utdanningsdirektoratet har utviklet fire kvalitetskriterium for PP-tjenesten. Disse skal hjelpe kommuner og fylkeskommuner å utvikle PP-tjenestens praksis. De fire kriteriene er:

- PP-tenesta er ei fagleg kompetent teneste
- PP-tenesta er tilgjengeleg og medverkar til heilskap og samanheng
- PP-tenesta arbeider førebyggjande
- PP-tenesta bidreg til tidleg innsats

Arbeidet med å vedlikeholde og heve kvaliteten er en kontinuerlig prosess. Modellen under er en forenklet fremstilling av arbeidet med kvalitetsutvikling.

Samarbeid og bred involvering er viktig i arbeid med kvalitetsutvikling. Barnehage- og skoleeier har plikt til å jobbe med kvalitetsutvikling, og har ansvaret for gjennomføringen. I arbeidet er det mange involverte med forskjellige roller og ansvar. I arbeid med kvalitet og kvalitetsutvikling er det avgjørende at organisasjonen har et lærende felleskap der de ansatte reflekterer over felles verdier, vurderer og videreutvikler sin praksis.

- roller og ansvar i barnehagen
- roller og ansvar i skolen
- roller og ansvar i fag- og yrkesopplæringen
- PP-tjenestens rolle og ansvar

Les mer på siden 'Faser i kvalitetsutvikling'